

1 לדם⁷⁵, וכפי שמצינו בכמה נסים שדבר אחד נתהפך לדבר שני), שאז, הצורך בנס הוא רק לרגע אחד,¹
 2 ולאחרי־זה הנה במשך כל שיעור ההדלקה הרי זה דולק בדרך הטבע.

3 ואף־על־פיי־כן, מדייקת הגמרא בסיפור זה, שרבי חנינא בן דוסא לא אמר "מי שאמר לשמן וידלוק
 4 יאמר לחומץ שיהיה שמן", כִּי־אם "מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק", היינו, שהחומץ ישאר
 5 חומץ, ואף־על־פיי־כן, "יאמר לחומץ וידלוק", כפירוש החסידות⁷⁶ (על יסוד תורת הבעל־שם־טוב
 6 שנתבארה ב'שער היחוד והאמונה' בתחלתו), שגם הצירופים ד"חומץ" יפיקו אור, שעל־פיי־זה נמצא,
 7 שבכל רגע ורגע שהחומץ דלק, היה צורך ב"מעשה נסים".

8 ואינו מובן: כיון שיש ברירה לעשות נס רק לרגע אחד, ולהפוך את החומץ לשמן, ואחר־כך לא
 9 יצטרכו עוד לענין של נס, כיון שלאחרי הפיכתו לשמן ידלק באופן טבעי - מה היה הצורך להטריח
 10 ש"יאמר לחומץ וידלוק"?!
 11 וכאמור, שאין זה ענין שנוגע רק להסברה בעלמא, אלא ענין שנוגע עד להלכה בפועל - אם מותר
 12 ליהנות מזה: כאשר הנס הוא באופן שהחומץ נהפך לשמן - יכול מישהו לקנות את השמן וליהנות ממנו,
 13 כי השמן שהגיע לידו (לאחרי שנהפך לשמן) הוא ככל שמן טבעי שאינו מעשה נסים; אבל אם מישהו
 14 יקנה מרבי חנינא בן דוסא את החומץ שדולק - הרי גם אצלו יהיה זה ענין של נס, ולא ענין של טבע,
 15 ובמילא חלה על זה ההגבלה שאין נהנין ממעשה נסים⁷⁷.

16 טז. ובנוגע לענינינו - נס הגאולה:
 17 לכאורה היה נס הגאולה רק באותו רגע שיצא לחופש, ואילו ההמשך לאחרי־זה הוא בדרך הטבע,
 18 ללא צורך בענין של נס.

19 אבל הבחינה על זה היא - כאשר רואים שאפילו לאחרי שעבר ריבוי זמן מאז, הנה "הימים האלה"
 20 לא רק "נזכרים", אלא גם "נעשים"⁷⁸, שכל ההמשכות שנעשו אז, חוזרים ונעשים בפועל, הרי זו הוכחה
 21 שגם עכשיו זהו ענין של נס, היינו, שאין זה רק המשך לענין שאירע בעבר, לפני ל"ט שנה, שאז אירע
 22 הנס, ואילו עכשיו, לאחרי שנתיישן הדבר, רק מספרים על זה - שהרי זהו רק הענין ד"נזכרים" בלבד,
 23 ואילו כאשר רואים שגם "נעשים", אזי יודעים שגם עכשיו הרי זה ענין שלמעלה מדרך הטבע (על־דרך
 24 הסיפור אודות רבי חנינא בן דוסא, שלא פעל שהחומץ יהפך לשמן, אלא ש"יאמר לחומץ וידלוק", כך,
 25 שבכל רגע ורגע הרי זה היפך דרך הטבע).

26 אך מניין יודעים שישנו הענין ד"נעשים"? - בשלמא בנוגע לימי הפורים, מפורש הדבר בכתוב⁷⁸,
 27 אבל מניין יודעים בנוגע להזכרון בשאר ענינים, כבנדון־דידן, אם זה גם באופן של "נעשים", שמזה
 28 תהיה הוכחה שגם ב"ב תמוז תשכ"ו ישנו ענין של נס, ולא רק סיפור מעשה שאירע בעבר?
 29 ובכן, אם "אין גו' אתנו יודע עד מה"⁷⁹, לראות את הענינים כפי שהם למעלה, אם נמשכות עוד
 30 הפעם כל ההמשכות וההשפעות כפי שהיו בפעם הראשונה, אזי הבחינה על זה היא - לראות מה שנעשה
 31 למטה:

32 כאשר רואים שעולם כמנהגו נוהג, וכפי שהיה ערב י"ב־י"ג תמוז, כן הוא גם ב"ב־י"ג תמוז, וכן גם
 33 י"ד תמוז - אזי אין הוכחה שישנו הענין ד"נעשים", אלא יכול להיות שזהו באופן של "נזכרים" בלבד;
 34 אבל כאשר פוגשים יהודי שנעשה אצלו שינוי, שלא בדרך הטבע, ואין סיבה אחרת לכך מלבד
 35 העובדה שבין י"א ל"ד היה אצלו י"ב־י"ג תמוז - הרי זו הוכחה שגם לאחרי ל"ט שנה ישנו לא רק
 36 הענין ד"נזכרים", אלא גם הענין ד"נעשים".

(77) הביאור בזה - ראה לקמן סכ"ג.

(75) וראו ז, יז, שם, כ.

(78) אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת'

(76) ראה תו"ח שמות כז, סע"ב (בהוצאה החדשה כ, א).

בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

וש"נ. סה"מ עטר"ע ע' שכג. ריש ע' שעג. ה"ש"ת ע' 20 ואילך.

(79) תהלים עד, ט.

תש"ג סע 110.